

ღატყვივებული

(თარგმანი)

1

ექვსი წლის ვიყავ, როდესაც ვაყიდეს. მამის სიკვდილის შემდეგ, ბიძა ჩემმა ჰამილდებმა მივცლია თუ არა მე და ჩემი ძმა შემკვიდრებდა, მაშინვე მოიწადინა ჩენი თავიდან მოშორება. და-მა ერთმანეთს დავგვარა: ჩემი ძმა ალი მიჰყიდა დერვიშებს „ინი-შერის“ მხეთში, მე კი სტამბოლში გამგზავნა. ჩავადრდი ერთ ვეპარ ქალის ხელში ცოცხალ, გასასღებელ ნივთად და მეც, ჩემად უნებურად, უნდა შემესწავლა თათართუნა, რადგან ვეპარმა ქალმა ჩერქეზული არ იცოდა. მყოფელები ყოველ დღე მოდიოდნენ და ერთ-ერთი ჩვენგანი ყოველივეს მიჰყიდათ.

შესაზარ მდგომარეობაშია მონა! თავ-დახრილმა, მუხლ-მოდრეკილმა უნდა უკოცნოს მუხლები ბატონს... უნდა ეაღვრო, გაუღიშო მამინ, როდესაც გული თასნაირად გაქვს დასერილი. ზოგჯერ გგონია, რომ სიკვდილი უტკბესია ამისთანა სიკუცხლებო...

ათის წლის ვიყავ, როდესაც ვათავდა ჩემი აღზრდა-სწავლება. ამ ხნის განმავლობაში სასიყვით შევითვისე ზევისწავლელ მათი ზნე-ჩვეულებანი. ჩამაცვეს ძვირფასი ტანსამოსი, მოამსხვრეს სხვა-და-სხვა სურნელება, თამაში ძვირფასი სამკაულები გამკეთეს და სადარბაზო ოთახში გამომიყვანეს სტუმრების გასართობად. მშვენიერი ცეკვა-თამაში ვიციდი, ზრდილობიანი მისაღმება, მუხლ-მოდრეკით ყვეის მირთმევა, როცა საჭირო აღარ ვიყავ, კარებთან უნდა გავჩერებულყავ მოწიწებით, სუნთქვა შეტრული, როგორც ქანდაკება. ყველა ამების შესრულება ჩემის წლოვანების შესაფერად ითვლებოდა. ნამდიდრად არ ვიცი და ასე-კი ამბობდნენ რომ ძალიან ღამა-ზოათ. ეს ვიცი, რომ მეტად თფირი პირისსებ მქონდა, შავი, გულაქმიული წარბები, ღირდონი მწეუბა თვალები და თოვლივით თფირი პილები. ჩემს გარდა სხვაც ბებერი იყო ღატყვივებული. ესენიც მუშტარს ელოდებოდნენ. ვიჩინენ ისეთებიც, რომლებიც რამდენჯერმე გამოეცლიათ სხვა-და-სხვა ცაცის ხელში.

ერთხელ, როდესაც ყველანი სადარბაზო ოთახში ვიყავით, ჩემი ყურადღება სამმა საზიზღარმა ზანგმა მიიქცია, გრძელ

ტახტზე ისხდნენ და ცოცხალ საქონელს ათავლიერებდნენ. ისინი მოსულიყვნენ ქალების სასყიდლად, რათა თავიანთ ფაშის პარამაზანა შეეცლიათ.

— იმას თვალში არ უფარვა!—ამბობდა ერთი, როდესაც ახლად მოყვანილ მონა ქალს შეხვდა.

— ეს-კი მეტად მკრთალი პირისხისია!—სთქვა მეორემ.
— არა უკერის რა, რომ ძალიან მალალი და უღაზათო არ იყოს!

მეტის სიზარზისავან ვცანკლებდი, როდესაც ხედავდი, რომ უნებური მონები ხან წილდებოდნენ და ხან ყვითოდებოდნენ ამ უნებურ, შესაზარ აღწერის გავანებაზე. იმათ სინჯადნენ და აფასებდნენ, როგორც პირუტყვეებს, როგორც გასასყიდ ცხენებს.

— მოიდი აქ, ფელიენას!—დამიძახა უტბად დიასახლისმა. შევკრი. ძლივს ცოცხალ-მკვდარი მივედი იმითთან და თავი ჩავლუე. გულმა ამქარებით ცემა დამიწყო.

ზანგებმა ამავალიერეს, მეტე ერთმანეთს შეხვდეს და ურცხვად გაიღივს.

— საიდან ჩავივარდა ხელში ეს ცქრაილო?—პიკითხა ერთმა ზანგმა დიასახლისს.

— კავკასიელი, — მიუჯრა იმან.—დიდ ფულად მიზის და აგერ ოთხი წელიწადია, რაც ჩემთან არის. ხელა ამის სწავლება აღზრდა, სმა-კამა ჩავადეთ... თავის ღობეზე მეტად ღამაში რამ იტყება. მეტე რომ იციადნენ, რა კვირანია! ამა, იცეკვე, ფელიენას, ახენეც ამით შენი ნიჭი და სიკელუე!

— არ შემობლიან ცეკვა უმუსიკოდ!—ვუბასუხე უკვხად და მთლად გავწილდი.

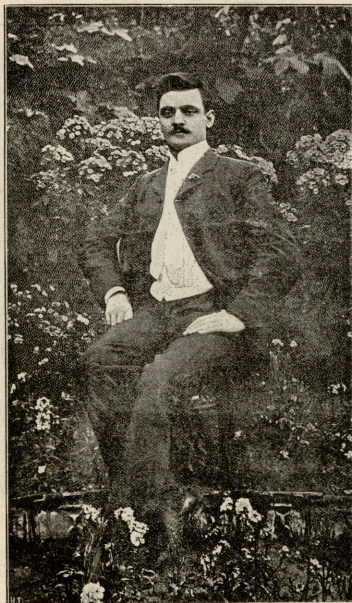
— მე ვიმორებ, ამა, დიწყე!—მითხრა ბრძანების კლოთი დიასახლისმა და მეც ძალა-უნებურად დავმორჩილდი.

ცოტა მოშორებით დავდექ. მეტე გავსრიადი მარდათ. ხან მარჯვენეც გავქანდი და ხან მარცხენე. ჯერ სულ ნელა, მეტე კი თან-და-თან მოვეშატე. დიასახლისი ხრინწიანის ხმით მღეროდა და თან პატარა დაფს უკრავდა. მაცურებდნენ დიდ აღტაცებაში მოვიდნენ.

— ჩვენია, ჩვენი! — ჰყვიროდნენ ზანგები.—რამდენი მოგცეთ?

დიასახლისმა დიდი ფული მოითხოვა, მაგრამ იმათ ხმა ამოუღებელი დაუთვალეს.

— ბედნიერი ხარ, ფელიენას!—მითხრა დიასახლისმა.—ესენი მღლდარ საიდ-ფაშის სახლში მიგყვანენ... იქ უნდა ემსახურო ბრწყინვალ ხანუშს, შენი ხნის თავადის ქალს! იყავ უკვირანად და ეცადე დიამისაზურა შენის პატონების განწყობლება.

სარაფეო. მკეკონელთა შოგარი წინამძღობი.

უეზარების მზადება მკელონებისაგან.

საოზრად გამზადებული მკელონები.

თავი დაეხარე, რომ ხელზე მეკონა, მაგრამ აღარ დაბა-
 ცდა, ხელი მომიკიდა ნიკაპზე და შუბლზე მაკოცა. ეს
 ალერსიც საკმაო იყო, რომ თვითთავან ცრემლი დაბა-
 ლისა და წამკლამოდა. ასეთი ჩვილი გრანობა აქეთ ობლებსა და ბე-
 დისაგან დაზარალებებს... ზანგებმა გაიციენს ჩემ გულ-ჩვილობა-
 ზე, გამოეთხოვენ დისასხლისს, მომიკიდეს ხელი და წამიყვანეს...
 აუტანელ მწუხარებასა ვგრანობდი. მენანებოდა იმ სახ-
 ლის მოზარება, რომელსაც შევეჩვიე, თითქმის შევეთვისე.
 გულს მიღრღნიდა უფრო ის, რომ სრულებით უცხო ხალხ-
 თან უნდა მიესულიყავე.

— ოჰ, ალოჰ! მიშველე, შემობრალე! — ვევედრებოდი და
 შემობრალე კიდევ.

II

ჩემი ახალი ქალბატონი, ადელე-ხანუმი, ნამდვილი ანგე-
 ლოზი იყო. ჩემს ღლეში ვერ დავივიწყებ იმის გულკეთილო-
 ბას და აღერას. მე უფრო ბედნიერი ვიქნებოდი ფაშის სასახ-
 ლეში, რომ ჩემს მტანჯველად ადელეს თექვსმეტის წლის მამა,
 მურადი, არ ყოფილიყო. ხშირად დამკინოდა, მახელებდა და
 მინამდის არ მეხსენებოდა, სანამ ცრემლებს არ დაბაფრქვევინებ-

და, ერთ წაის თვალის დასანახავად მეჯავრებოდა მურალი, ეწვევდით, მძულდა, მაგრამ მეორე წამში-კი ვაგივრები მი-
ყვარდა, მეტად მოყვანილი და ლამაზი ვაჯაკი იყო...
როდესაც ადელე-ხანუმს 14 წელიწადი შეუსრულდა, მშობლებმა ახალგაზრდა ბეგზე დაინიშნეს. პირველად ქორწი-
ნების დღეს უნდა ენახა თავისი საჭირო. საზოგადო, შამპა-
ნიანებში ახალგაზრდა ქალის ბედ-იღბალს შობილები განაგე-
ბენ მის დაუთხოვად. ეს ახიზებული ჩვეულება მე სულის
სლარმედის მწუხარება და ახამნილი მწყინდა, რაშიც ვა-
პოუტყდი კიდევ ადელეს.

— რაც ბედისაგან დანიშნულია, უმეცელად უნდა ას-
რულდეს! — იმასება იმან წყნარად.

ერთხელ საღამოთი, ბაღში დაესვირნობდი. ჩემ-და-უნებუ-
რად საშობლოზე დაიწყე ძიქრი. თუმცა ძალიან ცოტათი
ფიქრობდი, მაგრამ მაინც ძიქრი მიზიდავდა თავისკენ. მოუ-
ლოდნელად ფეხის ხმა მომესმა. გულმა ისეთიარად დამიწყა
ტემა, რომ მიხვდით, ვინც იქნებოდა... დახ, მურალი იყო!

— ფელიქსას, რას აკეთებ აქ ამ დროს, მარტო-მარტო? —
მითხრა და ხელი ხელს მტაცა.

— ჩემ საშობლოზე ვფიქრობ, ეფენდი. — ეუბასებე. —
ჩვენი არ არიან მოწინები, იქ ყველა თანსწორია, როგორც
ყაზაში შურის თვითაიყო...

— ფელიქსას, შემომხვედ ერთი. შენი თვალები ბოსფო-
რის ზღვის ადელეზე ტალღებს ჰკვანან!

— იმეტომ რომ ჩემს გულშიაც დღევანე, ეფენდი!
მურადმა ამოიხარა და გახუმრებულმა დაიწყო ჩემს გვერ-
დით სიარული.

— იცო, რომ მე ცოლსა მრთავენ? — მითხრა ცოტა ხნის
შემდეგ და შეჩერდა.

მე თავი ძირს დაეხარე და გახუმრებული ვიდექ.

— შენ ხელო უთუოდ ჰეიქობა, რომ ჩემი ცო-
ლი უბედური იქნება ჩემს ხელში... თუ ასე გგონია,
ძალიან ცუდი აზრისა ჰყოფილხარ ჩემზე.

— სულაც არა! თუ გეყვარებთ, მაშინ რაოდ
დაუწყებთ ტანჯვა-წავლებას?! მე კი სულ სხვა ვარ...

— მერე ვინ გითხრა, რომ შენ არ მიყვარხარ?
შენ გაღმერთებ, ფელიქსას! — თან ხელზე ხელი მტაცა
და რაც ძალი და ღონე ჰქონდა მომიჭირა. — ისე
მიყვარხარ, რომ თუ შენი თავი ბედმა სხვას არგუნა,
ვერ გადავიტან!

— ახირებული სიყვარული გცოდნიათ...

— ჩვენ ხშირად ვტანჯავით იმას, ვინც გვიყვარს,
რომ ჩვენზე თავი მოვატყულოთ, მაგრამ ამახაც
არა მიშველა-რა: შენ შეიბურე მთელი ჩემი არსება
და ჩემი ცოლი უნდა ვაბხდე!

— თქვენი ცოლი, ეფენდი?
მაგრამ ყურს აღარ მივდებდა. ხელმოხვეულს
მკერდზედა გყავდი მიკრული და მხურვალედ მკოც-
ნიდა..... საღდაც კარებმა გაიჭირა. ის მომე-
ნებსასეთი ვაჭრა. მე კი დაიბრუნე მარტო, სიხარუ-
ლისაგან ვაგივრებოდი.

წუ თუ ოდესმე შემემძლია მეფიქრნას ასეთ: შენ-
ნიერებზე?! ოო, ალოლაჰ, ალოლაჰ!

III

დახ, ვაგზიდი ხანუმ, ე. ი. ქალბატონი და ძვირ-
ფასი ადელე-კი შეიქმნა ჩემი უსაყვარლესი და. ჩვენ
შორის მოისპო ბატონობა. ეხლა ჩემი ადელი იმის
ფეხით აღარ იყო, — გვერდით ვუჯექ. მაგრამ, ჩემ-და-
საუბედურად, ამალღებამ აუარებელი მტერი გამი-
ჩინა. მონებს თვალის დასანახავად ვეჯავრებოდი.
რას არა ვფერებოდი, რომ ეპატრებინათ ჩემი ახალი
ბედნიერება: ვაიფიქვლებდი თანსაირ მიმე საქმისაგან, ვ-
საუბრებდი. არაფერმა არ მიშველა. ოო, რა ძნელია როდესაც
გარემო სიძულვილის მხედვად, ძნელი და საზარელია!

უმეტესი ნაწილი მონა ქალებისა ჩრქვებში იყვნენ და
სამხრეთის სისხლმა-კი ხუმრობა არ იცის. საბარლონი! რამ-

დენს იმთვინს მურადმა სიყვარულის ცეცხლით გული აგ-
ზნა....

ადელე ჩემს შემდეგ გათხოვდა და ქალქ სოლონიკაში
ვაპყვა ქარს.

ვაგივრები ეუყვარიდ მურადს. ხასიათი სრულებით გამო-
ცეცა. ლომსავით მამაკი ეხლა მომინურებულ ფინის ჰგავ-
და. საზოგადოდ არაფრის დამთობი ეხლა უბრალო ჩემს თინ-
საკ-კი ასრულდება. განსლო ერთმა წელიწადმა. ვაი გვეყო-
ლა, ჩემს სიხარულს საზღვარი არა ჰქონდა, მაგრამ სიძულვი-
ლი ჩემს გარემოთა თან-და-თან მღივრდებოდა. აღმოკვდივის
ჩვეულებისაგან შელის ყოლა განუწყვეტად მაკამირება
ქმარან. ეს გარემოება კი ჩემს მეტოქეს ყოველსავე იმდს
უჯარავდა. ბეგში უცეე ვეცის თვის იქნებოდა, როდესაც მუ-
რადს საქმების გამო სხვაგან წაიღა. ბავშს ჩემის ძუძუთი
ვზრდი და ამიტომ მუდამ წეშთან იყო.

ვაგვიდა რამდენიმე დღე მურადის წასვლის შემდეგ. ღამის
თერთმეტ საათზე, როდესაც ბავშვი უცეე აკვანში იწვა და ის
იყო დაწოლის ვაპირებდი, უცეე ერთი მონა ქალი შემოვარ-
და ოთახში და დაიყვარა: „სახლი იწვისო“, მერე სახარლად
გაღიხარხარა, ოთახიდან გავარდა და თან კარები გადაიკეტა.
შინისაგან თმა ყოლზე მიღდა. ეხლა-კი ყოველ ექვს ვარემ
იყო, რომ ჩემმა მტრებმა მოინდომეს ჩემი და ბავშვის დაღუბ-
ვა. ელვასებ მსწრაფლ წამოვიქერ ლოგინიდან და კარებს
მივავარი, — დაეკტილი იყო. მიტრიალად ფანჯრისკენ: თითქ-
მის მთელი სახლი აოლად იყო ქცეული. განგებ გვიან შემეტ-
ყობინეს... გარდნა ძალიან გარკვევით ისმალა ცეცხლის ტკა-
ცუნთი. ოთახში ყველას სური იდგა. ჩემი ოთახი ზედა სარ-
თულში იყო და ფანჯრებს გარედან მავთულები ჰქონდა. ვაე-

ნასაფრებელი მაკელანონი

ტებ ფანჯრის მინები და რაც ძალი და ღონე ჰქონდა უვირი-
ლი დაიწყო, მაგრამ ცეცხლის ტკაცუნის და ხალხის ხმაურის
გამო ჩემი ხმა აღარ ისმოდა. ის ახი, რომ ცოცხლად უნდა
დაემწვარებოდა, მტანჯავდა, მკლავდა. მარტო რომ ვყოფილიყავ,
ვერაფერს მოვახებებდი, მაგრამ ბავშვისადმი ზრუნვამ ძალ-

